herpy

GEKKOER

Ashy gecko

Sphaerodactylus elegans

En af de største arter blandt dværggekkoerne, men stadig kun 7-8 cm lang. *Sphaerodactylus elegans* er dagaktiv, klatrer på glas og skifter udseende undervejs: ungerne har sorte tværbånd på gul krop og orange hale, mens de voksne er dæmpet rødbrune med et fint mønster af lyse prikker.

Familie: Sphaerodactylidae Tidligere navn: *Sphaerodactylus alopex; Sphaerodactylus punctatissimus* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**7-8 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**10-20 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende og jordboende**
Biotop	**Regnskov**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**30 × 30 × 30 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**24-28 °C**
Hotspot	**29-32 °C**
Temperatur, nat	**18-22 °C**
Luftfugtighed	**60-70 %**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter og små leddyr (springhaler, bananfluer)**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**1 æg**
Inkubation	**80-90 dage** ved 24-28 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er ikke opført under CITES og ikke på nogen af bilagene til EU's forordning om handel med vilde dyr, så der kræves ingen særlige tilladelser ved køb og salg. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav. IUCN's rødliste opfører arten som ikke truet.

Om arten

Sphaerodactylus elegans er en dværggekko, der som voksen kun bliver 7-8 cm inklusive hale; hos den cubanske underart måler de største op til omkring 4 cm fra snude til kloak. Ungerne klækker på omkring 3 cm og er meget iøjnefaldende: hovedet er lyst, kroppen gul med kraftige sorte tværbånd, og halen lyser orange til rød. Voksne dyr er helt anderledes, rødbrune med et tæt mønster af beige prikker og uregelmæssige streger. Hanner og hunner ligner hinanden i farve og tegning, så kønnet er ikke let at se.

Under tæerne sidder hæftelameller, så gekkoen kan klatre på glas, og derfor skal terrariet være helt tæt, ikke mindst når der er små unger. Arten blev beskrevet i 1834 og er delt i to underarter: *S. e. elegans* på Cuba og *S. e. punctatissimus* på Hispaniola. Den sidste er mere dæmpet i farverne og mere spættet. Artsnavnet er latin og betyder smagfuld eller fin, formentlig med henvisning til farver eller kropsform, mens underartsnavnet kommer af latin *punctatus*, plettet.

S. elegans og *S. cinereus* er tidligere blevet opfattet som unge og voksne af samme art, men senere er de holdt adskilt. Arten er indført til den sydligste del af Florida, hvor den har dannet bestande. Levealderen i fangenskab anslås til 10-20 år, men tallet er ikke nærmere dokumenteret.

Udbredelse og levested

Sphaerodactylus elegans lever i det vestlige og centrale Cuba og på Isla de la Juventud samt de små koraløer omkring Cuba. På Hispaniola findes den i både Haiti og Den Dominikanske Republik, også på de nærliggende øer Gonâve og Les Cayemites. Cuba og Hispaniola har hver sin underart.

Arten er desuden indført til nogle få små øer i det sydligste Florida, bl.a. Key West, hvor den første gang blev set i 1922. Den kom formentlig med skibslaster fra Vestindien og har ikke bredt sig langt siden. Disse bestande er ikke regnet med på kortet.

> **Oprindelig udbredelse:** Cuba, Haiti og Den Dominikanske Republik.

LEVESTED

Sphaerodactylus elegans lever i det tropiske Caribien, på Cuba med de omliggende øgrupper og på Hispaniola. Den præcise naturtype, højden over havet og klimaet på artens levesteder er ikke dokumenteret. Det, der vides, er, at arten er dagaktiv og mest lever på jorden mellem løv og skjul, men ofte klatrer og sidder højere oppe.

I fangenskab trives den i fugtig, tropisk luft over en bund, der er fugtig, men ikke våd, så den lever formentlig steder med løv, skjul og stabil luftfugtighed. Biotopen i faktaboksen er derfor et skøn.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

Pasning

TERRARIET

Et par kan holdes i et terrarie på omkring 30 × 30 × 30 cm (længde × bredde × højde). Angivelserne svinger fra 20 × 20 × 30 cm til et par til mindst 45 × 45 × 45 cm til ét dyr, især hvis terrariet skal rumme levende planter, lys og et varmested. Større er altid bedre, og et stort terrarie giver mere plads til forskellige mikroklimaer.

Skjul er vigtige: Læg et lag løv på bunden, og sæt korkbark, korkrør og kviste i forskellige højder. Levende planter som pothos, philodendron og bregner holder på fugten. Selv om arten ikke graver, er den så lille, at den kan blive klemt, så tunge sten og træstykker skal stå direkte på terrariets bund og ikke oven på bundlaget. Dæk bagvæg og sider, så dyret føler sig trygt.

Som bund fungerer kokosfibre, gerne blandet med jord uden gødning og lidt sand. Et lag på 7 cm eller mere hjælper med at holde fugten stabil. En bioaktiv bund med springhaler og små, jordlevende bænkebidere giver ekstra føde og mindre rengøring. Terrariet skal have god ventilation, og alle sprækker skal lukkes, fordi ungerne er så små.

Læs mere: Terrarieopbygning og bioaktiv bund Læs mere: Foderdyr: hold og avl

TEMPERATUR

Sphaerodactylus elegans holdes bedst ved 24-28 °C om dagen. Om natten må temperaturen falde til omkring 18-22 °C, men aldrig under 18 °C. Holdes temperaturen stabil, er der ikke brug for en ekstra varmekilde. Er der brug for en, så vælg en med lav effekt, så terrariet ikke bliver overophedet.

Angivelserne er uenige om et varmested. Nogle steder anbefales et lille område på 29-32 °C under en svag pære med termostat, der slukker, når den kølige side når 28 °C; andre steder er der intet varmested. Det er altså ikke et dokumenteret behov. Mål temperaturen med et digitalt termometer, både ved varmestedet og på den kølige side.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Arten kræver mere fugt end mange andre dværggekkoer. Luftfugtigheden skal ligge på omkring 60-70 %. Spray terrariet en til to gange om dagen, så der sidder vanddråber på blade og ruder, som gekkoen kan drikke. God ventilation er stadig vigtig: terrariet skal tørre op i løbet af nogle timer, ellers opstår der mug.

En lav vandskål kan stå fremme, men er ikke nødvendig, hvis der sprayes jævnligt. Brug et digitalt hygrometer med føleren på den kølige side. Hold bunden fugtig, men ikke våd.

LYS OG UVB

Gekkoen er dagaktiv og har gavn af rigeligt lys. Hav lyset tændt omkring 12 timer om dagen, gerne lidt kortere om vinteren. Er der levende planter, skal der også en LED-plantelampe til.

Behovet for UVB er omdiskuteret. Arten kan sandsynligvis klare sig uden, hvis den får D3-vitamin i kalktilskuddet, men en svag UVB-kilde anbefales. Brug et UVB-rør til skyggedyr, fx et T5-rør på 7 %, og lad der være rigeligt skygge, så dyret selv kan vælge. Angivelserne for UV-indeks på det varmeste sted spænder fra lavt til omkring 2-3, så faktaboksens Ferguson-zone 2 er et forsigtigt skøn.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Gekkoen er insektæder. Små dyr betyder små byttedyr: Unger skal have nyklækkede fårekyllinger, bananfluer (*Drosophila melanogaster*), springhaler og små bænkebidere. Voksne tager fårekyllinger på omkring 6 mm, store bananfluer (*Drosophila hydei*), små larver af sort soldaterflue, bønnebiller og små bænkebidere. Foderdyrene bør ikke være større end gekkoens hoved.

Unge dyr kan fodres hver dag og voksne hver anden dag. Giv det antal, de spiser på omkring fem minutter. Skift mellem mindst tre slags foder. Pudr foderdyrene med kalk ved hver fodring og med et multivitaminpulver med A- og D3-vitamin hver anden til tredje fodring. Giv foderdyrene næringsrigt foder et par dage før brug. En lille skål kan holde foderet samlet, men er ikke nødvendig.

Det kan være mere besværligt at skaffe nok små foderdyr end at holde selve gekkoen. Sørg for en stabil forsyning af springhaler og små fårekyllinger, før du anskaffer dyret.

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten holdes bedst enkeltvis eller som et par. Hanner må aldrig sættes sammen, fordi de slås. Grupper af hunner af samme størrelse i et rummeligt terrarie går ofte godt, men ikke altid, så vær klar til at skille dyrene ad ved tegn på kamp. Et par vil formere sig.

S. elegans er aktiv og nysgerrig og færdes både på bunden og højt oppe. Den er for lille og skrøbelig til at blive håndteret, så gør det kun, når det er nødvendigt. Flyt den ved at lade den kravle op i en lille beholder.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hanner og hunner er næsten ens i farve og mønster, så det er sværere at kønsbestemme dem end hos mange andre dværggekkoer. Hanner kendes normalt på lyse skæl langs undersiden af baglårene. Hvornår dyrene bliver kønsmodne, er ikke dokumenteret.

PARRING

En let vinterhvile eller længere dage om sommeren anbefales for at sætte gang i avlen. Holdes et par i et terrarie med god plads, parrer de sig uden særlig hjælp. Parringsadfærden og hvileperiodens længde er ikke dokumenteret for arten. Hos andre arter i slægten lægger hunnen jævnt, når hun får rigeligt med føde.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger ét æg ad gangen, omkring hver tredje uge, på et beskyttet sted. Små æglæggerør eller hule kviste hjælper; ellers lægges ægget i bunden, i løvet eller bag korkbark. Æggene er så små, at de kan være svære at finde. Giv hunnen rigeligt med foder og kalk, mens hun lægger.

Æggene tages forsigtigt ud og lægges i en lille beholder til udrugning. Hos nogle beslægtede arter jager de voksne ikke ungerne, og der kan æggene blive i terrariet, men det er ikke dokumenteret for *S. elegans*.

INKUBATION

Æggene klækker efter omkring 80-90 dage. Temperaturen under udrugningen er ikke dokumenteret for arten; faktaboksens 24-28 °C er lånt fra terrariets dagtemperatur. Læg æggene i en lille beholder med lufthuller og et fugtigt substrat som perlite eller vermiculite, og vend dem ikke, som hos andre gekkoer.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne klækker på omkring 3 cm. De opdrættes i en lille beholder, fx en plastboks på omkring 1 liter, med samme indretning som de voksnes: fugtig kokosfiber, løv, skjul og en lille plante. Sørg for at lukke alle sprækker, fordi ungerne klatrer på glas.

Giv dem springhaler, nyklækkede fårekyllinger, bananfluer og små bænkebidere hver dag. At skaffe nok så småt foder er den største udfordring. Unger af nogle arter i slægten kan holdes sammen, men ikke alle tåler det. Hos *S. elegans* er det ikke dokumenteret, så hold dem enkeltvis, hvis du er i tvivl.

Sundhed og typiske fejl

Sphaerodactylus elegans er hårdfør og regnes for let at holde, men der er kun få dokumenterede oplysninger om sygdomme. De typiske fejl er:

- For lidt kalk og D3-vitamin, især hos unge dyr og hunner, der lægger æg. Pudr foderdyrene og giv et svagt UVB-lys.
- For tørt eller for vådt terrarie. Arten er tyndhudet og har brug for fugt, men konstant våde forhold giver mug og hudproblemer.
- Ensidigt foder. Skift mellem flere slags foderdyr.
- Tunge ting, som dyret kan blive klemt under. Støt dem mod bunden.
- Slagsmål mellem voksne dyr. Skil dem ad ved bid eller skader.

Et sundt dyr er aktivt, har klare øjne og en fyldig hale. Søg en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, ikke spiser eller virker sløvt.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.